

Vergaderjaar 2025–2026

36 901

Wijziging van de Plantgezondheidswet in verband met het opnemen van regels over een spoedige bekendmaking en inwerkingtreding van beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten

Nr. 4

ADVIES AFDELING ADVISERING RAAD VAN STATE EN NADER RAPPORT¹

Hieronder zijn opgenomen het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State d.d. 17 december 2025 en het nader rapport d.d. 16 februari 2026, aangeboden aan de Koning door de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State is cursief afgedrukt.

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 6 november 2025, nr. 2025002521, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 17 december 2025, nr. W11.25.00325/IV, bied ik U hierbij aan.

De tekst van het advies treft u hieronder aan, voorzien van mijn reactie.

Bij Kabinetsmissive van 6 november 2025, no.2025002521, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt de voorstel van wet tot wijziging van de Plantgezondheidswet in verband met het opnemen van regels over een spoedige bekendmaking en inwerkingtreding van beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten, met memorie van toelichting.

Op grond van de Plantgezondheidswet kunnen bij ministeriële regeling maatregelen worden genomen om plaagorganismen bij planten te bestrijden en verdere verspreiding van deze organismen te voorkomen. Het wetsvoorstel beoogt in de Plantgezondheidswet te regelen dat kan worden afgeweken van de reguliere wijze van bekendmaking van een dergelijke ministeriële regeling. Voorgesteld wordt dat de regeling op een andere wijze kan worden bekend gemaakt dan zoals voorzien in de Bekendmakingswet en dat de regeling direct na deze bekendmaking in

¹ De oorspronkelijke tekst van het voorstel van wet en van de memorie van toelichting zoals voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State is ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

werking treedt.² Uit de toelichting blijkt dat de regeling op de website van de rijksoverheid zal worden gepubliceerd en dat er daarnaast een persbericht zal worden uitgebracht om aan de regeling algemene bekendheid te geven.³

Van de wijze van bekendmaking zoals vastgelegd in de Bekendmakingswet kan alleen worden afgeweken als de noodzaak daarvoor is aangetoond. De Afdeling advisering van de Raad van State adviseert om de noodzaak van deze afwijking in de toelichting nader te motiveren. In verband daarmee is aanpassing van de toelichting wenselijk.

1. Uniforme wijze van bekendmaking

De Grondwet schrijft voor dat regelgeving niet in werking treedt voordat deze is bekendgemaakt.⁴ De Bekendmakingswet regelt dat wetten en algemene maatregelen van bestuur worden bekendgemaakt door middel van plaatsing in het Staatsblad. Ministeriële regelingen worden bekendgemaakt door plaatsing in de Staatscourant.⁵ In de regel duurt het enkele dagen voordat een aangeboden regeling wordt gepubliceerd.

Deze uniforme wijze van bekendmaking geeft iedereen de kans om op een vaste plaats kennis te nemen van een regeling voordat deze in werking treedt. Dit bevordert de kenbaarheid voor burgers van de geldende wet- en regelgeving en komt de rechtszekerheid ten goede.

Het is mogelijk om af te wijken van de reguliere wijze van bekendmaking zoals beschreven in de Bekendmakingswet.⁶ Gelet op het belang van een uniforme wijze van bekendmaking van regelgeving is het wenselijk dat dit slechts bij uitzondering gebeurt.⁷ Afwijkingen van de Bekendmakingswet moeten bovendien terdege worden gemotiveerd aan de hand van relevante criteria.

Ik onderschrijf de opmerking van de Afdeling dat slechts bij uitzondering mag worden afgeweken van de reguliere wijze van bekendmaking en dat deze afwijkingen gemotiveerd moeten worden op basis van relevante criteria. In paragraaf 2.3 van de memorie van toelichting is daarom verduidelijkt dat alleen gebruik zal worden gemaakt van de mogelijkheid om af te wijken als de ernst en het verspreidingsrisico dit rechtvaardigen. In deze paragraaf zijn enkele criteria benoemd die hierbij van belang zijn, waaronder de manier van overdracht van het plaagorganisme en het jaargetijde waarin deze wordt geconstateerd. Hiermee is geborgd dat slechts in uitzonderlijke gevallen, waarin sprake is van voornoemde dringende omstandigheden, gebruik zal worden gemaakt van deze afwijkende wijze van bekendmaking.

2. Beoordeling van het voorstel

De Afdeling begrijpt dat het noodzakelijk kan zijn om met spoed maatregelen te nemen als plaagorganismen in Nederland worden aangetroffen waarvan de vestiging en verdere verspreiding moet worden voorkomen. In een dergelijke situatie kan het noodzakelijk zijn om af te wijken van de

² Zie voorgesteld artikel 9a van de Plantgezondheidswet.

³ Zie artikelsgewijze toelichting.

⁴ Artikel 88 en 89 van de Grondwet. Zie ook artikel 8 van de Bekendmakingswet.

⁵ Artikel 4 resp. 5 van de Bekendmakingswet.

⁶ Zie aanwijzing 5.75 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en nr. 215 van de Draaiboek voor de Regelgeving. Een regeling die op een andere wijze is bekendgemaakt dient zo spoedig mogelijk na inwerkingtreding alsnog op de reguliere wijze te worden gepubliceerd.

⁷ Voorbeelden waar dit het geval is zijn artikel 5.2 van de Wet dieren en artikel 20, zesde lid, van de Wet publieke gezondheid.

reguliere bekendmakingswijze zodat de inwerkingtreding van regelgeving geen vertraging oploopt.

In de toelichting wordt de noodzaak van afwijking van de Bekendmakingswet echter beperkt gemotiveerd. Er kan meer inzicht worden geboden in de omstandigheden die de voorgestelde afwijking rechtvaardigen en welke tijdswinst wordt geboekt bij de voorgestelde wijze van bekendmaking. Deze tijdswinst moet opwegen tegen de mogelijke nadelige gevolgen als de reguliere wijze van bekendmaking wordt gevolgd.

Naar aanleiding van de opmerking van de Afdeling dat de noodzaak van afwijking van de Bekendmakingswet beperkt is gemotiveerd is de memorie van toelichting aangevuld. In paragraaf 2.1 is toegelicht waarom het onder bepaalde omstandigheden noodzakelijk kan zijn om af te wijken van de reguliere wijze van bekendmaking van ministeriële regelingen. Hierbij is conform het advies van de Afdeling inzicht geboden in de omstandigheden die deze afwijking rechtvaardigen. Zo is in paragraaf 2.1 van de memorie van toelichting beschreven dat een plaagorganisme in planten zich snel kan verspreiden vanwege de omvangrijke handel in plantaardig materiaal in Nederland en het hoge tempo waarin deze handel plaatsvindt.

Wat betreft de opmerking van de Afdeling dat er meer inzicht kan worden geboden in de tijdswinst die geboekt kan worden bij de voorgestelde wijze van bekendmaking is in paragraaf 2.1 van de memorie van toelichting beschreven hoeveel tijd hier precies mee kan worden bespaard en waarom alternatieve wijzen van bekendmaking onvoldoende tijd besparen.

De Afdeling merkt ook op dat de tijdswinst moet opwegen tegen de mogelijke nadelige gevolgen van het volgen van de reguliere wijze van bekendmaking. Ik erken dat het voordeel van de tijdswinst het afwijken van de reguliere wijze van bekendmaking moet rechtvaardigen. In paragraaf 2.1 van de toelichting is daarom aangegeven dat maatregelen soms nog dezelfde dag moeten worden genomen om het risico op verspreiding van plaagorganismen tegen te gaan. Een ziekteorganisme kan zich namelijk zeer snel verspreiden en daardoor snel tot grote schade leiden.

De Afdeling adviseert de toelichting op voorgaande punten aan te vullen om de afwijking van de reguliere procedure omtrent bekendmaking en inwerkingtreding van ministeriële regelingen ter bestrijding van plaagorganismen beter te motiveren.

Zoals hierboven beschreven zijn paragrafen 2.1 en 2.2 van de memorie van toelichting aangevuld naar aanleiding van de opmerkingen van de Afdeling.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een opmerking bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend.

De opmerking die de Afdeling heeft doorgegeven is wetstechnisch van aard. Deze opmerking is verwerkt in artikel I, onderdelen A en B van het wetsvoorstel.

*De Vice-President van de Raad van State,
Th.C. de Graaf*

3. Ambsthalve wijzigingen

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om een wetstechnische aanpassing te doen in artikel I, onderdeel A, van het wetsvoorstel door een overbodig gebleken definitie te schrappen.

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J.F. Rummenie